

rörelser utan visa fredliga afsikter, i hvilken händelse de icke skulle lida någon skada utan förblifva i lugn och trygg besittning af gods och egendom. Ville finnarna för att undgå faran af ett framtida, fördärfbringande krig lösgöra sig från Sveriges välde, skulle hon hjälpa dem att såsom ett fritt och af ingendera grannen beroende land komma i åtnjutande af en egen, af invånarna själfva upprättad regeringsform med alla de rättigheter, som de kunde åstunda, och vore hon villig att med trupper understödja dem, så mycket de önskade, men vägrade de gå kejsarinnans välvilja till mötes, skulle hon nödgas låta förhärja Finland med eld och svärd. Lika betecknande är, att detta manifest ännu icke fann någon jordmån utan med förakt afvisades allestädes i Finland. Härtill verkade visserligen å ena sidan den ringa tilltro, man hade till ryska löften, men å den andra och ännu mera de band, som trots lättsinnet höllo Finland kvar vid det svenska stamlandet. Och trots de stora orden brukade kejsarinnan hvarken eld eller svärd, utan hennes öfverbefälhafvare nöjde sig med att förklara, att de af befolkningen, som höllo sig lugna och stilla, icke skulle lida någon skada, och att de, som ville »begifva sig under rysk protection», skulle erhålla skyddsbref, något, hvaraf naturligt nog många i östra Finland begagnade sig.

Stort mera än ett år varade emellertid icke det fientliga besittningstagandet af landet, ty sedan svenska riksdagen utkorat en tronföljare efter kejsarinnans önskan, skänkte hon Sverige fred på bättre villkor, än det någonsin kunnat hoppas, och nu inträdde åter en tid af fredlig förkofran för Finland.

Under den tid partierna ursinnigt bekämpade hvarandra vid riksdagarna i Stockholm och genom sin besticklighet öppnade vägen för utländskt och särskildt för ryskt inflytande på statens angelägenheter, ökades välståndet år för år i Finland, så att folkmängden inom dess, visserligen något indragna landamären år 1772 stigit till 578 tusen personer. Jordbruket, landets hufvudnäring, gick säkert framåt, i samma mån storskiftet fullbordades; landets naturliga industrigrenar utvecklades, och allt flera fabriker anlades, och sedan Gustaf III brutit tvedräkten och återgifvit svenska staten åt sig själf, gick Finlands förkofran än vidare framåt. De allt för stora länen delades, Vasa hofrätt inrättades, de bojor, som kväfvande tryckt sjöhandeln, borttogos, städer byggdes, vägar brötos genom ödemarken, och vattendragen upprensades. Och under hela denna tid deltog Finlands invånare med samma lif som det öfriga Sveriges i de gemensamma politiska och vetenskapliga sträfvandena, och de försök, som under 1780-talet gjordes af den om sitt fosterland förut så förtjänte men nu med konung och förhållanden missnöjde samt på sin begäran från svensk tjänst afskedade öfversten Göran Magnus Sprengtporten och af dennes handtlangare major J. A. Jägerhorn för att med begagnande af adelsmännens missnöje med konungen verka för Finlands självständighet i enlighet med grundtanken i kejsarinnan Elisabets manifest, blefvo ganska kraftlösa och fruktades på intet sätt af konungen, för hvilken de icke voro någon hemlighet.